

JEN

—Ĉu vi scias, ke altranga persono donacas lambastonojn al la soldatoj, kiuj revenas sen kruroj?
—Malfeliĉa mi! Kia malbona sorto! Jen mia Joĉjo, nur elperdis la brakojn!

NE ABONU ANKAŬ

PAPITU'n

Kataluna satira karikaturo gazeto.
Aperas ĉiusemajne.

ABONO :

Hispanlando: jarkvarono. . . . . 2 Ptoj.

Fremdlando: > . . . . . 3 >

PELAYO, 35 - BARCELONO

Neniu malbona esperantisto legas la

“FRANCA ESPERANTISTO,, 'n,

KIUN ONI ABONAS EN

46, BOULEVARD MAGENTA, PARIS

JEN

akceptas

Poŝtmarkojn

de ĉiu nacio por la pago de l'abono

La propagando de Sinjoro Privat

La vojaĝo de sinjoro Privat al Nordameriko estas plena de mirindaj okazintaĵoj. Ni devas konfesi, ke ili tute ne mirigus nordamerikanon, kiel sinjoron Reed ekzemple, pli kutimiĝintan al la neordinaraj aferoj de la nova Mondo. Sed ili multege mirigas nin, modestajn eŭropanojn, kiuj loĝas en urboj, kiuj konatiĝis kun la samtempanoj de Matusalemo. Ni nepre devas raportari pri ili.

Sinjoro Edmon Privat vojaĝis al Nord-Ameriko pro persona simpatio. Ja ni povas certigi, ke ili ambaŭ havas ion komunan.

Ne nur ili ambaŭ estas junaj, sed ili estas ĉiam tielaj. Tiu eterna juneco alproksimigis ilin.

Kristoforo Kolumbo, filo el Genovo eltrovis la novan mondon por la Katolikaj Reĝoj; Edmon Privat, filo el Genevo eltrovis ĝin al la Esperantistaro. Ambaŭ faris la vojaĝon ŝipe.

La simileco de ambaŭ herooj estas grandega. La kulpo

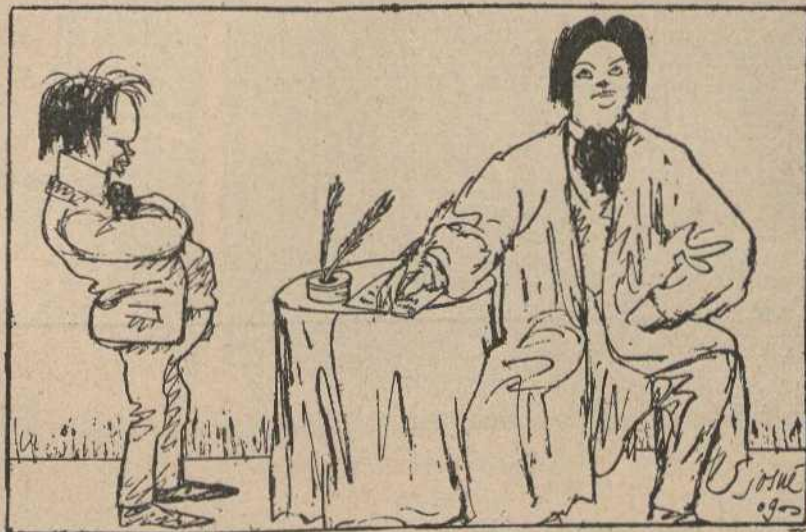
de la sola diferenco, kiu estas inter ili, ne apartenas al Privat sed al la epoko: kiam Kolumbo faris la unuan paŝon — kaj eĉ la duan — sur la Amerika lando, Chautauqua ankoraŭ ne ekzistis. Tial ni ne devas kulpigi Kolumbon, pro tio ke li ne faris tie propagandon pri Esperanto. Cetere, la pacemaj tieaj enlandanoj havis alian laboron pli gravan ol lerni kaj aŭdi pri internacia lingvo. Male, ni devas danki Kolumbon, ĉar lia silento pri nia lingvo kaŭzis alian similecon inter lia vojaĝo kaj tiu de Privat: ankaŭ kiam Edmon Privat alteriĝis, en Ameriko estis neniu esperantisto.

Sed tie estis inteligentaj homoj; kaj Universitato; kaj Chautauqua. Privat parolis, Ameriko aŭskultis; la juna Privat dissemis; la juna Ameriko rikoltis.

La amerikanoj ne estas personoj, kiel ni, kiuj konsentas aŭ povas perdi tri semajnojn por la lernado de lingvo; ili estas pli premegataj ol ni de laboro kaj agemeco, kaj ili bezonas rapidecon eĉ por la ripozo. Tols-toj bezonis nur dudek minutojn por lerni Esperanton; ni bezonas iom pli, tute kiel amerikano, kun la diferenco, ke ni ne protestas kaj lernas, dum amerikano lernas ankaŭ sed protestas pro malrapideco. Ni latinoj protestus per krioj; la amerikanoj trankvile sin turnis al Privat kaj petis rapidigilon por la lernado de nia lingvo.

Privat pripensis, intervidiĝis kun fabrikisto de maŝinoj, kaj el tiu intervidiĝo rezultis, ke post unu monato, oni povis lerni Esperanton en dek minutoj, — dek malpli ol Grafo Tols-toj — per la plej komplikegaj instrumentoj.

Ĉu tio ne estas miriga? Oni nun povas aĉeti en Nova-Yorko, per kelkaj dolaroj, revolveron, kiu injektas al vi ok-

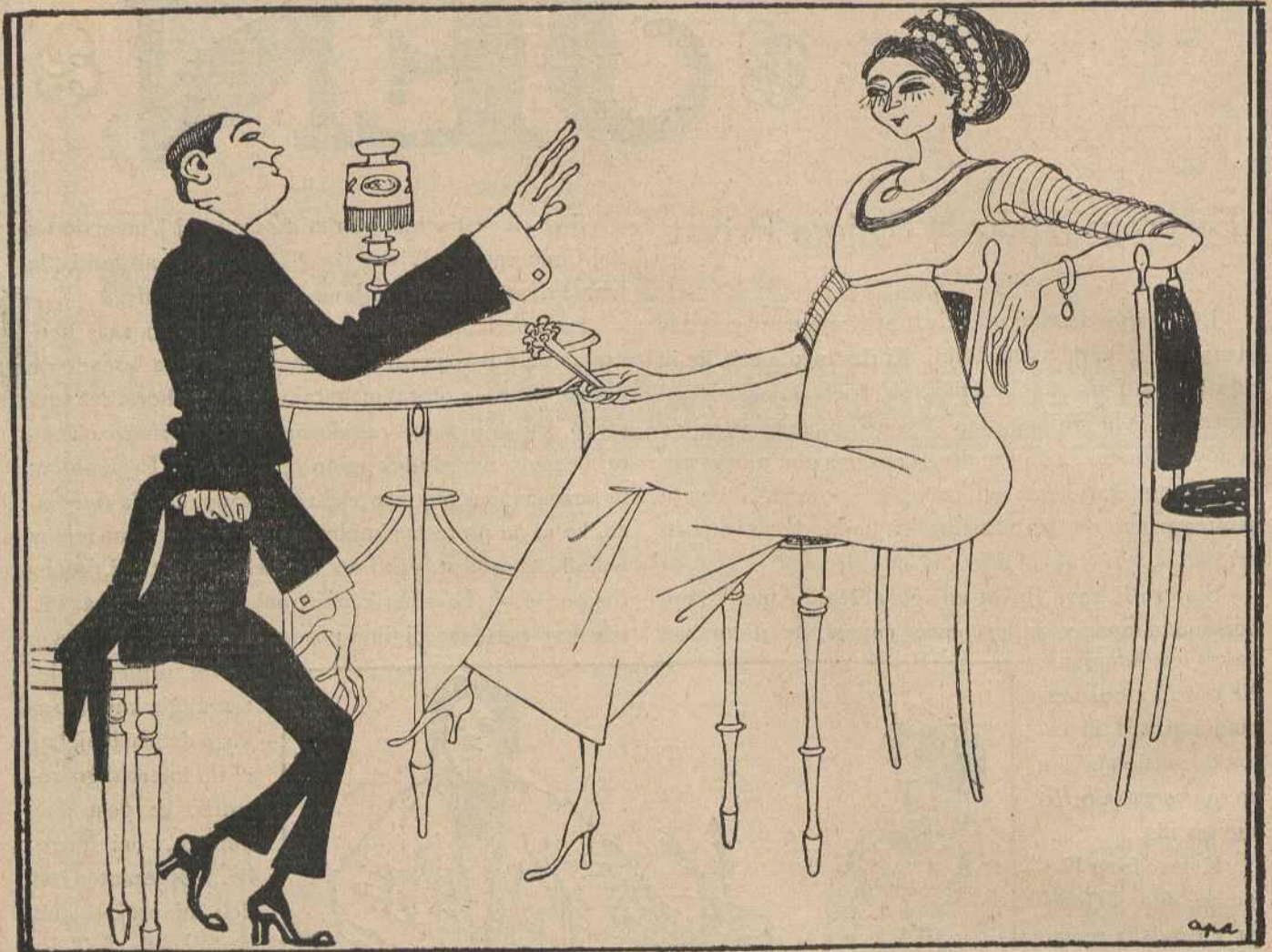

- De kiam vi lernas Esperanton?
- De hieraŭ.
- Montru al mi la poezion, kiun vi verkis.

dek naŭ sufiksojn po minuto (ripeta pafado), prempumpilon, kiu enpremas en vin la dekseks regulojn en dekseks sekundoj, postŝargeblan kanonon, kiu pafas en tri minutoj ĉiujn radikojn de la Fundamento en vian cerbon. Krom tio, en specialaj fabrikejoj estas maŝinigoj elektrikaj, kiuj por dek centoj, emprenas novan varbiton, senvestigas lin, lin distancas, skuas, pistas, kneras, amasigas, reskulptas, rekudras, revivigas, revestas, kaj redonas lin kun la kapo farsita per ĉiu simpla vorto kaj ĝiaj devenaĵoj.

Tamen, ho ve! ili ne prosperis elpensi la maŝinon

- Ĉu vi ne intencas edziĝi?
 —Ne sinjorino.
 —Se ĉiu pensus kiel vi, la mondo ja finiĝus.
 —Ne sinjorino.

por lernigi la akuzativon. Por ni eŭropanoj, la malfacileco de la akuzativo ne estas grava. Kiam ni ne povis lerni bone ĝin ni scias lerte kaŝi nian nesciecon. Tuste, raŭka sono, naza bruo je la finiĝo de vorto trompas bonege la aŭdanton; li ne scias ĉu ni estas malvarmaj ĉu ni forgesis aŭ metis la akuzativon. Kiam ni dubas pri ĝia uzo skribante, ni faras, post la vorto, makuleton, pri kiu oni ne scias ĉu ĝi estas aŭ ne litero // ĉu ĝi estas aŭ ne nelerteco de nia skribmaniero.... Sed la amerikanoj ne plu skribas mane de post la elpenso de la skribmaŝinoj.....! Kion, kiel fari?

La firmo Oliver solvis la problemon. Ĝi aldonis al siaj esperantaj skribmaŝinoj klavon, kiu alpresas tian makulsignon, ke la plej postulema kaligrafiisto povas nenion suspekti.

Ni jam mendis unu masinon.
 Gloron al amiko Privat, al kiu ni ŝuldas tiom multajn progresojn!

STAS apartaj dioj por la infanoj, kiuj zorgas pri ili kun pli da amo ol la aliaj, kiuj zorgas pri la maturaj homoj.

Maljunulo glitas sur la trotuaro, kaj rompas al si kruron. Infano falas de kvina etaĝo,

—Estas mirinde, kiel viaj du filoj, Joĉjo kaj Peĉjo, similas unu la alian.
—Ja jes; sed Peĉjo similas multe pli.

kag post tri horoj, ĝi ludas kun siaj kamaradoj. La dioj matracigis la trotuarojn por ĝi! Iliaj dioj donas al ili ankaŭ inteligentecon tian, ke multaj volus por si. La juĝo de infano estas ofte pli justa kaj ĝusta ol tiu de plenkreskulo.

Tial ni ne miras pri la jena okazintaĵo.

Tri infanoj ludis sur strato de Parizo. Unu el ili havis trumpedon, alia havis nenion, kaj la tria havis numeron de *L' Immonde Esperantiste*. La dioj zorgis pri ĉi tiu lasta. Matura homo infektiĝus per tiu papero; la infano ne; li ludis tute sendangere kaj sane.

Ili tediĝadis. Kion fari? Je kio ludi? Ili decidis ludi je aŭtomobiloj.

—Jes, jes, ni ludu je aŭtomobiloj, ni ludu! —ekriis kunbruo kaj plaŭdante la tri knaboj.

Sed, kiel fari? kiel ludi je tiu ludo?

—Jen;—diris la posedanto de la trumpedo—mi kuros antaŭe, kaj mi trumpedos; mi estos la mekanikisto.

—Brave, brave! —konsentis la aliaj.

—Kaj, kion mi faros, mi? —demandis tiu, kiu posedis nenion.

—Vi? Vi kuros post mi —respondis la trumpedisto. Vi estos la sinjoro, la kliento.

—Brave; mi estos la kliento —diris kontentega la aludito.

Sed, mankis alia por okupi! Kion fari kun li? La tri infanoj konsiliĝis tre priokupitaj. Fine la pli granda trovis la solvon.

—Vi estos la haladzo. Vi kuros post ni svingante la numeron de *L' Immonde Esperantiste*.

LA STATISTIKO

—Kiom da miloj da bifstekoj oni fritas en tiu ĉi momento?

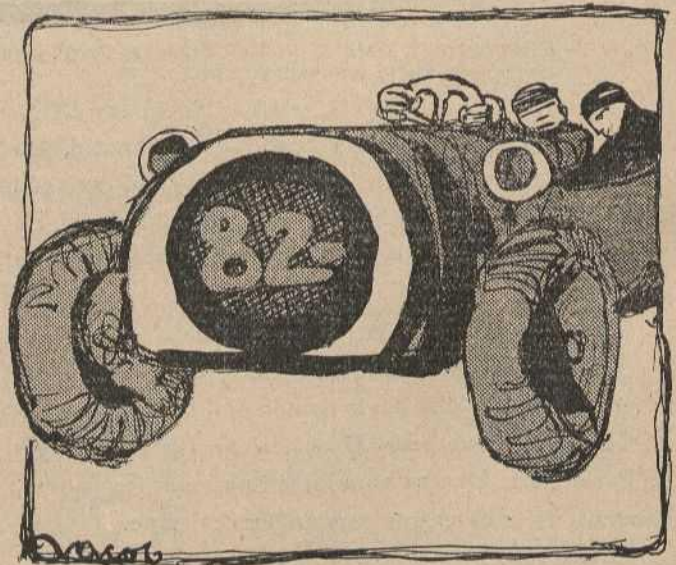
—Mi petos konsilon de mia patro.

—Kial! Ĉu li petis la vian, kiam li edziĝis je via patrino?

PRIVILEGIO

—Du tagojn sen manĝo!... Mi ĉiam diris, ke la malriĉuloj estas pli fortikaj ol ni.

—Se mi ne faras tiun ĉi fojon pli bonan bilancon mi devos vendi la aŭtomobilon aŭ plimalalti la salajron al la teksistoj.

Hieraŭ mi vespermanĝis ĉe Ulo. Oni servis la manĝon en oraj manĝiloj.
—Ĉu vere mia kara? Montru ilin...

MEMMORTIGO

—Ĉi vi scias naĝi?

—Ne, sinjoro.

—Do, kredu al mi; atendu la someron, ĉar nun neniu trapasas ĉi tie.

L nia kara majstro,
kaj al ĉiuj honestaj
samideanoj,
JEN sendas siajn
plejbonajn dezi-
ronjn en la okazo
de la Nova Jarol

Al ĉiuj bonan farton, bonan sor-
ton, kaj prosperon!

La direktoroj de JEN kaj kun ili
la katalunaj artistoj, kies deseg-
naĵoj meritis kaj ricevis de la
bongustemaj personoj sincerajn
gratulojn, profitas la nunan jarko-
mencigon por montri al la sami-
deanaro sian simpatian kaj fide-
lecon.

Januaroj sekvos januarojn, vin-
troj—vintrojn, Espereble, ni ĉiuj
vidos multajn el ili. Bedaŭrinde, ne
same okazos al JEN. La artistoj
estas sangemaj, variemaj, kiel la
vento, la vetero, la sezonoj, kiel
ĉio en la mondo, escepte la abo-
nontoj. Tiuj ĉi estas obstine kaŝi-
gemaj. JEN havas nun ok mil
abonintojn, sed ĝi bezonas almenaŭ
dudek mil por havi prosperan vi-
von. Ni timas, ke tiun malgrandan
kvanton da abonintoj, ni ne trovos,
kaj ke sekve, JEN ne povos gratuli
kaj saluti la esperantistaron ĉe la
komenco de la 1911^a jaro. Sed
nur la tempo povos diri; ankoraŭ
restas al ni kvar monatojn da vivo!
Tamen ĝi profitas la okazon nun.
Feliĉon al ĉiu!!

**

En antaŭa numero, nia sprita karika-
turisto *Apa* mokis hispanan mastrinon,
kiu rimarkas ke la instruistino de siaj
filinoj sin banas ĉiutage. *Apa*, ekkriigas
ŝin. *Miaj filinoj, estas miaj filinoj, kaj
tamen ili nur prenas banon ĉiumonate.*

Tiu amuza kritiko de la virta akvofo-
bio de multaj geenlandanoj, indignigis
du karajn samideaninojn de Barcelono,
kiuj sendas al ni leteron postulante ke
ni diru, kiel ekzemplon de la puremeco
de la lando, ke ili, kvankam hispaninoj
el Barcelono, sin banas ĉiujn dusema-
nojn.

Ni, kun ĝojo plenumas ilian postulon,
kaj eĉ proponas al ili fariĝi redaktorinoj
de JEN.

Nia kamarado *Apa* pardonos nin sed...
ili estas pli delikate spritaj ol li mem.
Efektive: du semajnoj sufiĉas por la in-
tenco de la *karikaturo*.

KUNSIDO DE REDAKTOROJ DE «L'IMMONDE ESPERANTISTE».

- Ĉu vi estas certaj, ke la Esperanto, kiun ni uzas, estas klara?
- Jes; kial ne?
- Ĉar vane ni insultas ĉiujn. Neniu respondas nek pagas. Mi suspektas, ke oni ne komprenas nin.
- Mi timas, ke oni ne nin aŭskultas!

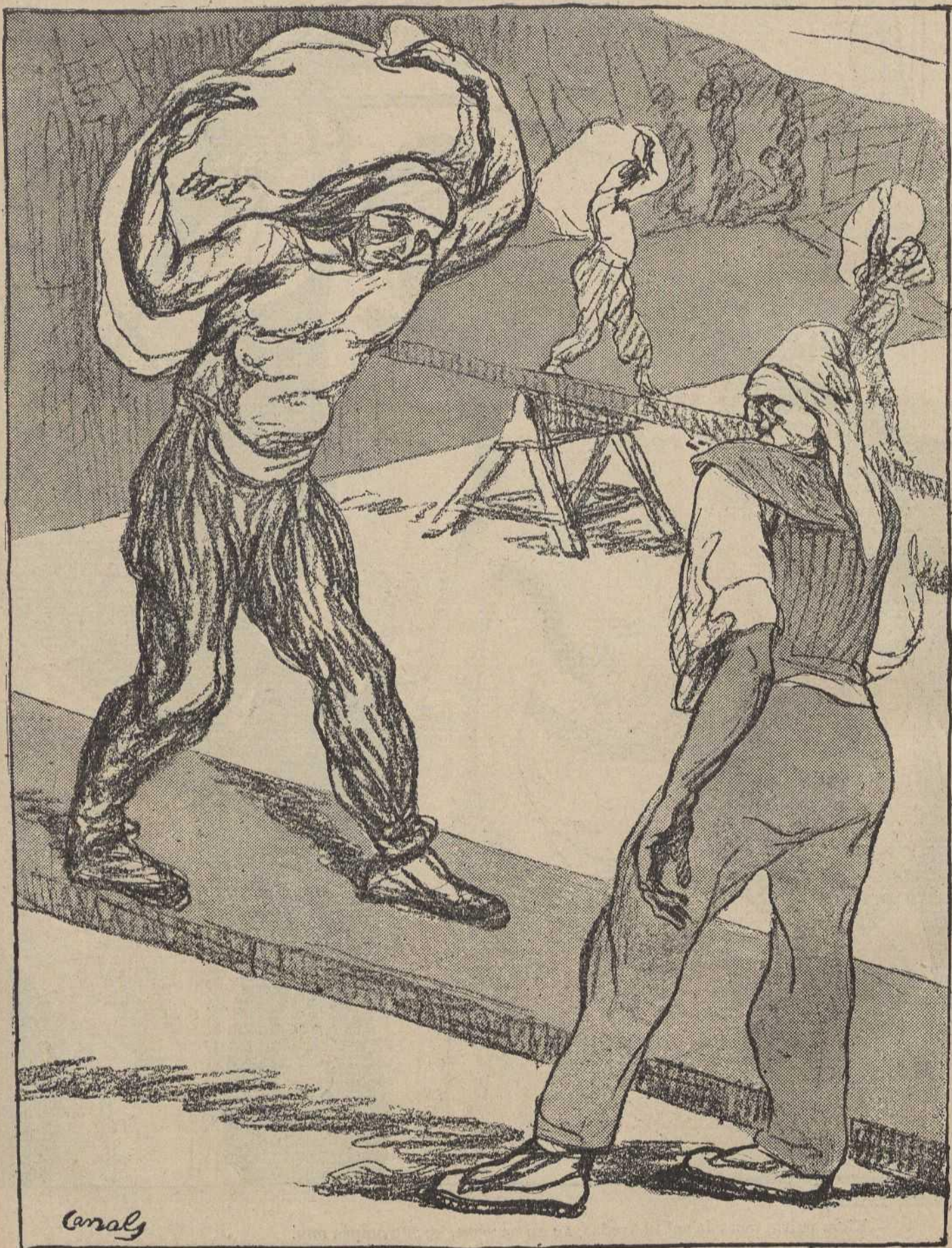

LA LACAJ

—Kiom naiva, mia edzino! Ŝi kredas, ke mi ne scias, ke ŝi trompas min!

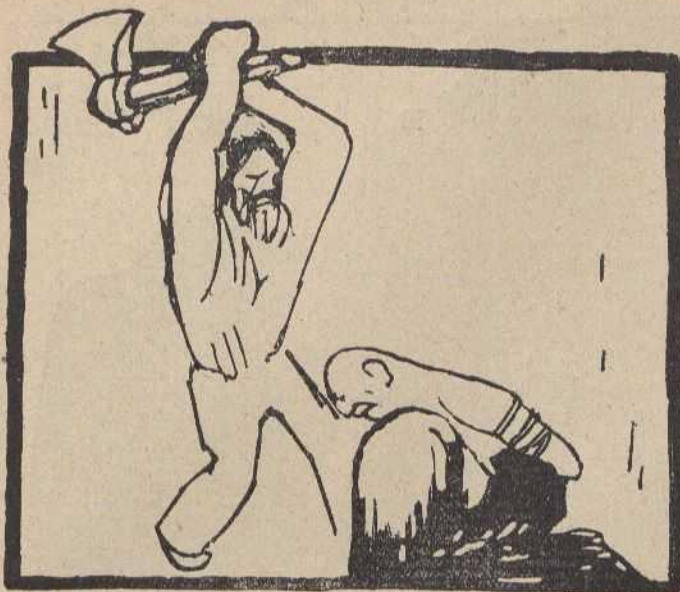

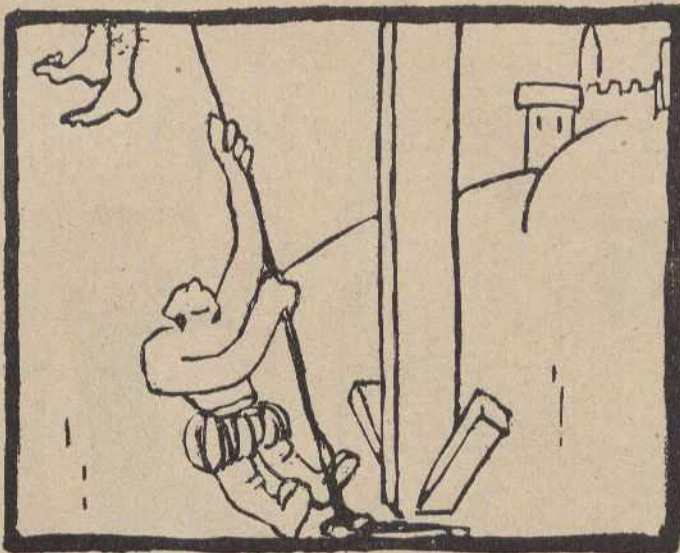
—Kaj oni kuraĝos aserti, ke la kaplaboro ne svitigas!

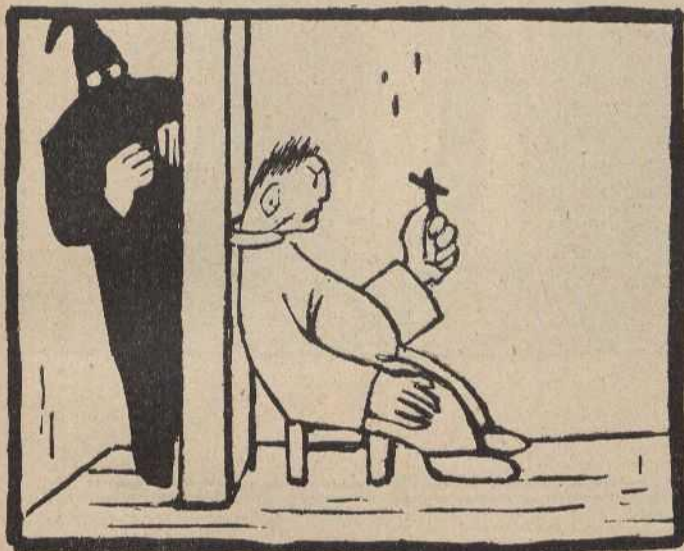
LA MORTPUNO TRA LA TEMPO KAJ TRA LA PROGRESADO

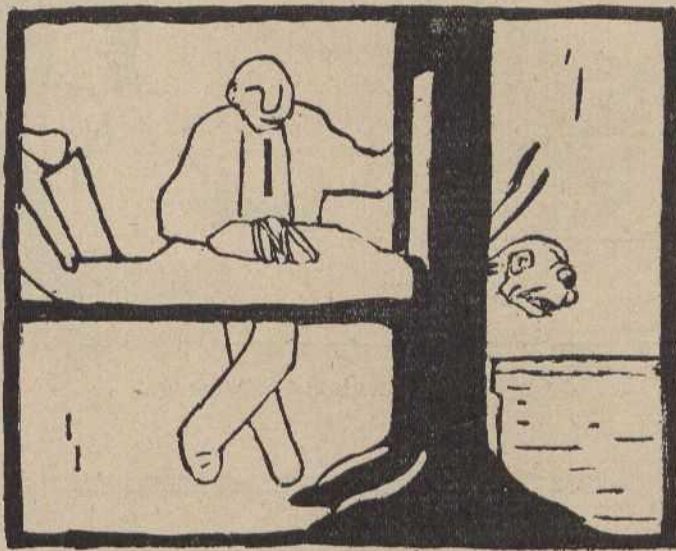
XII^a JARCENTO
La hakilo (15 minutojn).

XVI^a JARCENTO
La penŭigilo (10 minutojn).

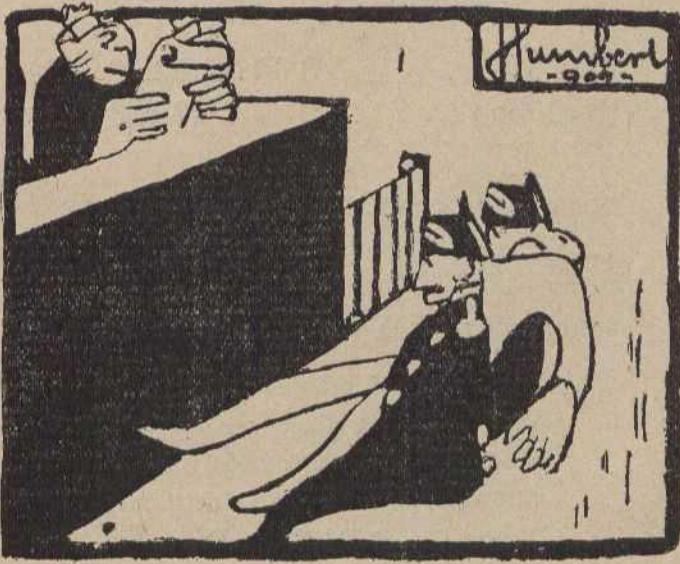
XVI^a JARCENTO
La sufoko (5 minutojn).

XVIII^a JARCENTO
La gilotino (1 minuton)

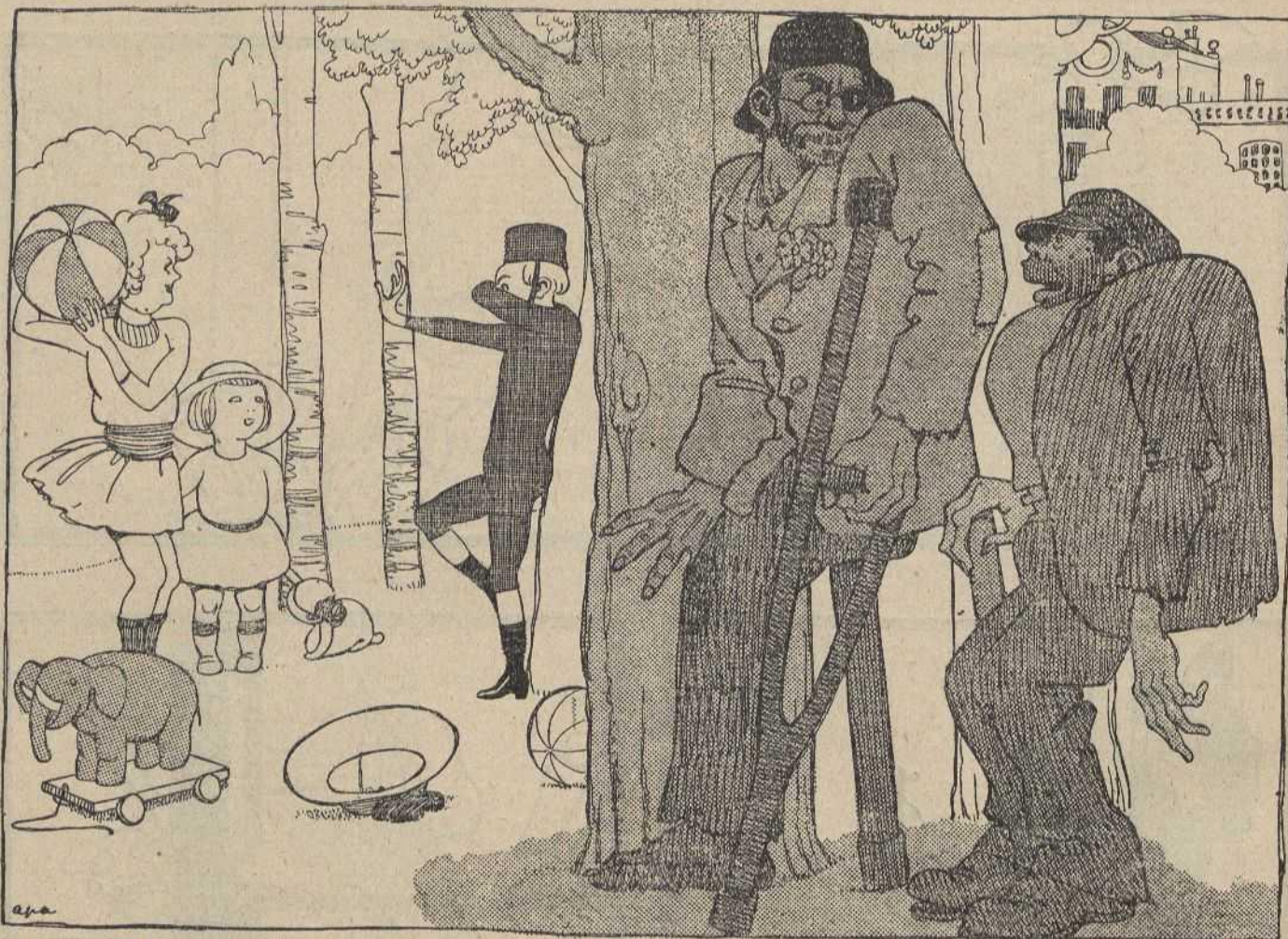

XIX^a JARCENTO
La elektrizado (1 sekundojn)

XX^a JARCENTO
La insista demandado (3 aŭ 4 tagojn proksimume).

—Ĉu eble ili estas bonaj por manĝi.

NE ABONU LA GAZETON

Unu jaro . . . 3 Fr. (1,200 sm.)
 Jarduono . . . 2 » (0,800 sm.)

JEN

Eldonisto: RAMON FARRÉ, str. Portaferriça, 17, BARCELONO. (Li petas, oni faru la pagon per la ĈEKBANKO
 ESPERANTISTA, Merton Abbey, LONDON SW.)

REPREZENTANTOJ.

- G. Warnier, «Librairie de l'Esperanto» 15, rue Montmartre, Parizo.
- Möller & Borel, «Esperanto Ver'ag» 18/19, Lindenstr. BERLINO SW.
- Andr. Fred. Host & Son, Kg. L. Hofboghandel. Bredgade, 35, KJOBENHAVN.
- «The British Esperanto Association» Museum Station Buildings, 133-6, High Holborn, LONDON. WC.
- Kiosko 77^a, 10. Boulevard Capucines. PARIS

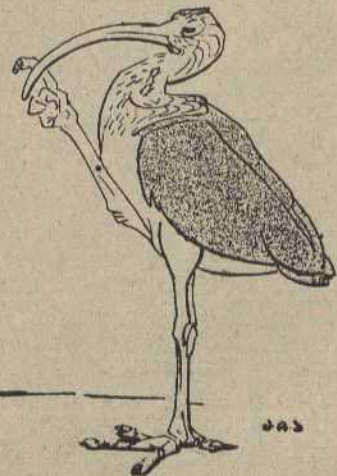
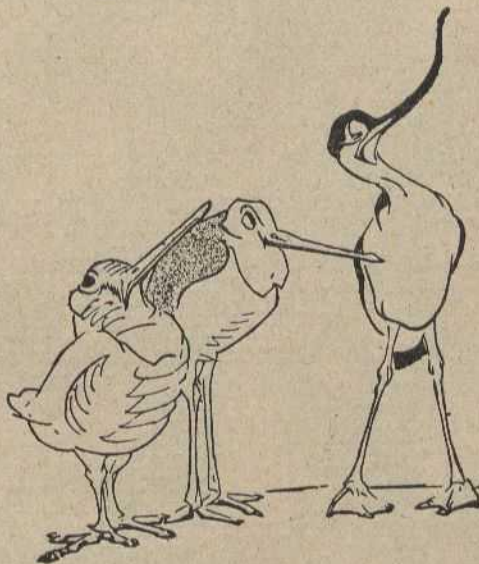
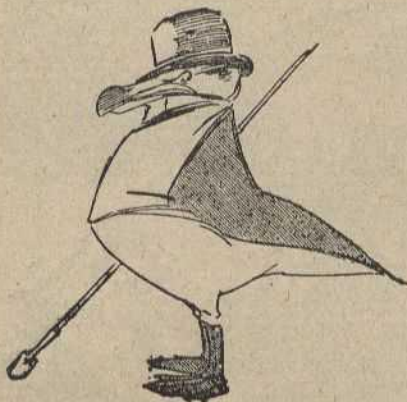
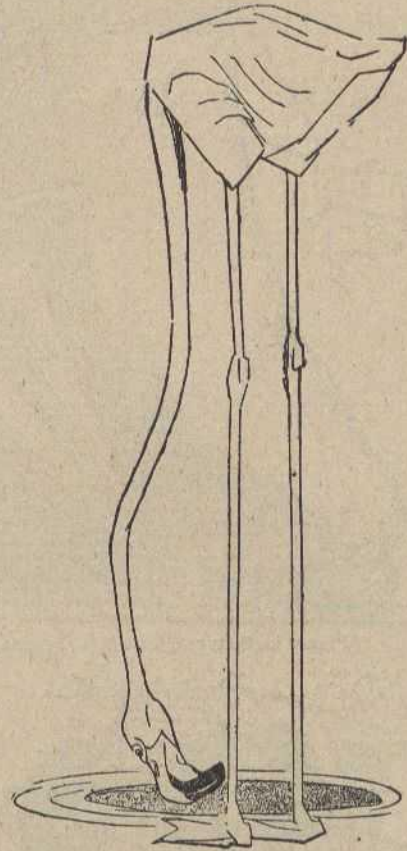
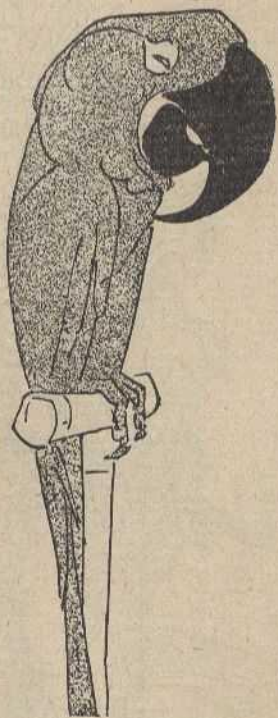

FREMDA HUMORO

Unuigitaj Ŝtatoj N. A.

Karikaturoj de Birdoj

laŭ E. H. Aitken

Franca karikaturu eltitrita el la «Songes Drolatiques».

Flandra karikaturu.

GVLA.

LA MANÓEGEMO. Karikaturu el Breugnel la maljuna.

LA FIRMO

HACHETTE KAJ K^{IO}

79, Boulevard Saint - Germain

Paris

APERIGOS BALDAŬ

VORTARON

Esperanto Esperantan

DE KABE

NE AĈETU ĜIN ANTAŬ OL ĜI ESTOS APERINTA

ĈIUJ ESPERANTISTAJ GEJUNULOJ

ĈIUJ ESPERANTISTOJ DEZIRANTAJ CERTIGI LA ESTONTON DE ESPERANTO

DEVAS LEGI, ABONI, KONIGI LA GAZETON

JUNECO

Oficiale elektitan, ĉe la Barcelona Kongreso, kiel organon por la ĉiulandaj Esperantistaj gejunuloj

JUNECO publikigas propagandajn artikolojn, Kurson de Esperanto, literaturaĵojn plej bone redaktitajn Ĝi estas malfermita al la konkursojn.

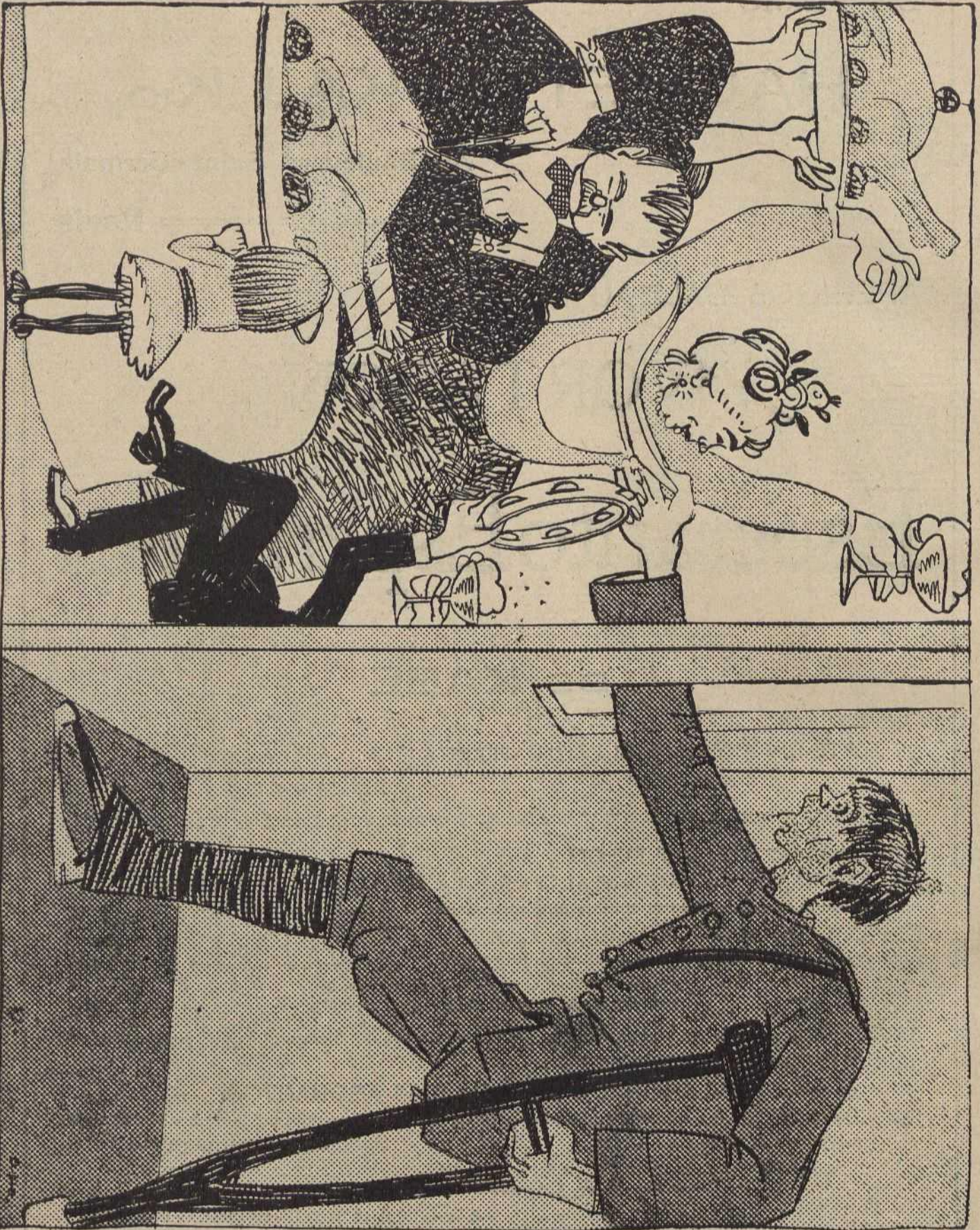
KUNLABORADO DE ĈIUJ SIAJ ABONANTOJ

JUNECO estas la **Sola** Esperantista gazeto, kiu publikigas plenan Kronikon pri la tutmonda Esperanta movado ĉe la gejunuloj. **Specimeno senpage ricevebla**

Jara Abono. . . . . 4 Fr.   Franclando. . . . . 5 Fr.
Kune Kun Franca Esperantisto. . . . . 6 Fr.

Administrejo: 152 B' - Raspail. — PARIS

I.A. KRISTNASKA MELIAGRO

—Donn al mi la krunon, mi petasi!